

**Arnoldi Corvini â Belderen, Batavi, Jcti quondam
Consummatissimi, Consilarii Electoralis & Professoris
Moguntini Publici, &c. Tractatus Geminus De Personis
Atque Beneficiis Ecclesiasticis Sive ...**

opus posthumum, diu desideratum, nunc demum excusum, & indice
locupletissimo instructum

De beneficiis ecclesiasticis

Corvinus van Beldern, Arnold

Francofurti ad Moenum, 1708

VD18 10184902

Fiduciis seu Commendis Ecclesiarum. Tit. 11

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62028)

Dissolvere uniones possunt hi, qui eas facere, Ac Legatus & 63
Episcopus non tantum à se factas, sed & à Summo Pontifice ex pote-
stare ordinaria celebratas; non absoluta potestatis auctoritate fa-
ctas; nec & Cathedralium Ecclesiarum, nec beneficiorum exempto-
rum: *Rebuff. d. praxi tit. de revocat. union. num. 21. Cuchus Inst. Jur.*
Can. lib. 1. hoc. tit. vers. dissolvere.

Possunt hoc multis ex causis; Veluti, quando per Unionem⁶⁴
tollitur hospitalitas; religionis fit dissolutio; *d. c. novit ille. 1. Ne Sede*
vacant. quid innovet. quando cessat causa propter quam facta; ut si de-
stint Ecclesiæ esse pauperes; *c. cum Martinus. de constitut.* si incipiat
nocere Ecclesiis; *c. suggestum de decim.* quando facta per Simoniam.
vid. Rebuff. d. tit. Davis d. loco. in fin.

Ad revocationem hanc causæ requiritur cognitio, & Capituli⁶⁵
consensus, ac vocatio Defensoris. *Azor. d. lib. 7. cap. 29. qu. 5. &*
6. Garc. d. loc. num. 307.

Revocatione factâ omnia in antiquum redeunt statum. *Petr. 66*
de Perusio de revocat. union. cap. 5. num. 1. usque ad 12. Rebuff. d. loc.
num. 38. Garc. d. loc. 67. in fin. Cuchus d. loc. vers. ult.

TITULUS XI.

De Fiduciis, seu Commendis Eccle-
fiarum.

SUMMARI A.

1. Commenda quid.	facta.
2. Ejus origo antiqua.	5. Exagitant eas Inter-
3. Commendatarii, an	pretres.
Custodis jus fuerit ma-	6. Commenda hodie vel
jus.	sunt Temporales, vel
4. Commenda pernitiōsa	Perpetua.

7. Ille

7. *Ille quando fiat.* 15. *Est ea Titulus Canonicus.*
 8. *A quibus fieri hæc possunt.* 16. *Diplomatis Pontificis formula.*
 9. *Non ultra sex menses.* 17. *Qua hinc inferantur.*
 10. *Qua hic Concilii Tridentini correctio.* 18. *Commendatarius perpetuus quam habet auctoritatem.*
 11. *In illis Vicarii deputatio ad quem spectet.* 19. *Moriens eo, Beneficium redit ad primam naturam.*
 12. *Qua earum vis.* 20. *A dictis Commenda diverse sunt Commende Militares.*
 13. *Commenda perpetua, qua.*
 14. *Eam concedit solus Papa: Et Quare.*

Inter modos ordinarios quibus Beneficia acquiruntur, sunt & Commenda & Triennalis possessio. De quibus nunc, ordine videndum.

1 **C**ommenda, est Ecclesie custodia alicui commissa. *in c. nemo deinceps. de elect. in 6.*

2 **O**riño eius antiqua. Præcis enim temporibus cum Ecclesie vacanti Pastor idoneus statim non poterat præfici, interim ut ea incommoda, quæ *ἀναρχία* parit ut plurimum, evitarentur, solent Ecclesia vacans commendari & committi Viro alicui probo, qui tamquam tutor quispiam aut procurator actus sui redderet rationem. Isque non erat Ecclesie pastor, constituebaturque tantum ad tempus: *canon. constitutum. 7. qu. 1.* Qua de causâ poterat & Ecclesie alterius Mensestro mandari hæc curatio & administratio. Non enim contra Pontificios canones duabus videbatur præfici Ecclesiis, aut transferri ab una ad aliam, cum unius Ecclesie esset pastor perpetuus, alterius vero *ita*

CORVINUS
De Personis
et Beneficiis Ecclesiarum

LIB. IV
32

hos temporarius: *can. Clericum. can. qui plures. 21. qu. 1. can. obitum. 16. can. Catinensis. 17. dist. 61. c. dudum. 2. de elect. & comodo accidebat, ut unusidemque duas haberet Ecclesias, unam Intitulatam, aliam Commendatam.*

Commendatarii tamen jus, *Custodis* jure erat majus. Erat enim 3 Procurator & in spiritualibus & temporalibus, & prater bonorum immobilium alienationem, & qua consecrationis exigunt ministerium, poterat omnia; *c. 11. cui de elect. in 6.* Proptereaque perinde acis qui Titulum habet, ex beneficii Commendati redditibus faciebat sumptus, subministrabat alimenta, Ecclesie persolvebat debita; *Archidiacon. in can. qui plures. 2. qu. 21. cum hac omnia Custodi essent denegata. Dartis tract. de benefic. sect. 6. cap. 8. vers. ad beneficia. in fin.*

Verum res longè utilissima, ad consulendum Ecclesiis vacanti- 4 bus inventa & excogitata, tandem in ipsarum conversa est perniciem & pestem. Coepit enim per eam viam de vacantibus Ecclesiis provideri iis, quibus non licebat per canones; veluti ut quis contra canones duabus praeferretur Ecclesiis; ut cum beneficia secularia secularibus, regularia debeantur regularibus, possit regulare in Commendam dari Seculari, vel seculari Regulari; vel cum patienti aetatis defectum datur beneficium in Commendam; denique quoties in eo, cui conferendum est aliquod beneficium, juris aliquis est defectus, illud Romanae Curiae moris esset solet, ut ei detur beneficium in Commendam. *Dartis d. loco. vers. sed quae. vid. Gambar. de offic. Legati. lib. 4. rubr. de potest. Legati in commendando benef. qu. 21. num. 57. Campeg. de commend. benefic. num. 7. Rebuff. de pacific. possessor. tit. de commenda. num. 7.*

Quod genus Commendarum multis modis Interpretes impro- 5 bant & exagitant: docent ex eo Ecclesiae multa evenire mala: *Dartis d. loco. Duar. de benef. lib. 5. cap. 7. Petr. Gregor. in Enarrat. ad tit. Decret. de rescript. lib. 1. cap. 17. num. 3.* Nos judicium nostrum suspendimus hic; relinquimus judicium perpendendum Pontificibus Sum-
[Mm] mis,

mis, & Commendarum Collatoribus, & conscientiarum casus erag-
tantibus. Considerabimus Commendæ naturam hodiernam.

6 Est ea duplex; *Temporalis* vel *Perpetua*; seu altera in Ecclesia,
altera in Commendatarii utilitatem; cum facultate disponendi de fru-
ctibus, sicut verus Beneficiarius. *Zech. de benef. & pens. cap. 7. Jacob de*
Grassis. in aureis decis. part. 1. lib. 2. cap. 97. Garc. de benef. part. 2. cap.
4. num. 7. Lotter. de re benefic. lib. 3. qu. 8. num. 11. Barbos. Jur. Eccles.
univ. lib. 3. cap. 9. num. 1.

7 *Temporalis* fit, quando alicui datur beneficium in custodiam ad-
ministratioremque ad tempus, ad Ecclesiæ utilitatem. Qui, cum
commendare nihil aliud sit quam deponere. *l. commendare. ff. de verb.*
signif. l. Lucius. 2. ff. de positi. can. ne quis arbitretur. 22. qu. 2. De
positario fit similis. Gloss. in d. can. ne quis arbitretur. verb. commenda-
re: vers. idem est quod deponere. Barbos. de off. & potest. Episc. part. 3.
alleg. 59. num. 10. & d. lib. 3. cap. 9. num. 4. Excepto eo quod, con-
tra quam depositarius, sibi ex fructibus conferat alimenta & expensas
idque in temporarii regiminis & gubernii retributionem. Archidia-
in d. can. qui plures. num. 1. Rebuff. d. tit. num. 3. Rota decis. 772. lib.
num. 3. vers. eo quod magis. part. 2. recent. Latr. d. loc. num. 117.

8 Fieri hoc potest ab Episcopo, *sec. c. nemo. deinceps. de elect. in 6.*
non eo inferiore, *Domin. in c. nemo. de elect. in 6. num. 14. & infra.*
num. 8. Felin. in c. auditis. num. 12. de presumpt. Corraf. de benef. 1.
part. cap. 6. num. 3. Gambar. d. tract. lib. & rubr. qu. 21. d. num. 16.
nisi quasi Episcopalem Jurisdictionem habente: *Flores de Mora cas.*
lib. 2. qu. 24. num. 16. Tambur. de Jure Abbatum. tom. 1. disp. 4. qu. 1.
num. 8. & 9. Garc. d. loco. num. 11. & 12.

9 Sed non ab utroque ultra sex menses. *d. c. nemo deinceps. de elect.*
in 6. Nisi Ecclesiæ necessitas vel utilitas durer diutius. Gonzal. ad
reg. 8. Cancell. Gloss. 5. §. 8. num. 35. Azor. Instit. Moral. part. 2. lib. 6.
cap. 8. qu. 7.

CORVINUS
De Personis
et Benefic. Eccles.

G IV

32

Quod per Concilium Tridentinum correctum, declarante Sa-
 ere Congregatione, hisce verbis; *Commende, quæ ad sex menses in Ec-*
clesiis curatis fieri poterant ab Ordinariis, juxta c. nemo. de elect. in 6. am-
plius, post Concilium, locum non habent, cum debeat in eis deputari Vi-
carius ad formam. cap. 18. sess. 24. Garcias d. loco. num. 15.

Ejus Vicarii deputatio, donec providentur de Rectore, spectat
 semper ad Episcopum diocesanos, in quâ est Parochialis. *Leo in The-*
souro Fori Ecclesiast. part. 2. cap. 18. num. 52. Barbof. d. lib. 6. cap.
num. 9. & 10.

Sed in istis Commendis temporalibus adest Titulus nullus, nec
 datur jus in re, nec jus ad rem, & semper revocari possunt; *Gomes.*
ad reg. Cancell. de non tollendo jure quæstio. qu. 4. num. 22. Gonzal. d. Gloss.
5. §. 8. num. 37. etiam intra semestre: Gloss. in can. qui plures. 21. qu. 1.
& c. si confiterit. de accusat. Gare. d. loc. num. 53. Barbof. d. loc. num.
12. cum aliis seqq.

Perpetua Commenda est, quæ concedi solet in favorem certæ per-
 sonæ cum facultate disponendi de beneficio ut verus beneficiarius.
Flamm. Paris. post alios. de resign. benefic. lib. 2. quæst. 17. num. 8. Lotter. d.
tract. lib. 1. qu. 17. num. 10. cum seqq.

Eam concedit solus Papa. *Aneas de Falcon. tract. de reservat. 14*
qu. 3. num. 11. Gambar. d. loco. num. 162.

Quare supra pro palatum. Meritò talem Commendam appel-
 lant Mandof. *ad reg. Cancell. 33. qu. 30. num. 3. Gonzal. d. Gloss. 5. §.*
8. num. 6. alique dispensationem palliatam ad obtinendum aliquod be-
neficium aliàs obtineri prohibitum.

Est ea titulus Canonicus, c. dudum. *il. 2. de elect. d. can. si plures. 15*
21. qu. 1. Gonzal. d. gloss. 5. §. 8. num. 2. parumque aut nihil distat ab
aliis beneficiorum provisionibus. Gonzal. d. loc. num. 3.

Quod ostendit conceptio formulæ ejus in Diplomatum Pontifi-
 cius. Quæ solet esse hujusmodi; *Ut commodius opera sustentare valeas,*
 [M m] 2 de

de alicujus sustentationis auxilio providere cupientes, tale beneficium auctoritate Apostolica concedimus, & commendamus, ac providemus, pro te, quamdiu vixeris, obtinendum & possidendum, ita quod durante Commenda hujusmodi de fructibus, ac redditibus ipsius disponere & ordinare valeas. &c. Rebuff. d. lit. num. 82.

- 17 Ex quo inferuntur hæc: I. Regulas Cancellaria, loquentes de beneficiis & sibi vindicare locum in Commendis perpetuis: De Regula, de infirmis resignantibus testantur hoc Gomes. ibid. qu. 13. Gonzal. d. Gloss. 5. §. 8. num. 13. De regula de publicandis resignationibus; Gomes. ibid. qu. 3. Gonzal. 3. §. num. 6. De regula de idiomate; Gomes. qu. 7. Gonzal. num. 21. Mandos. 32. qu. 7. num. 14. De regula. De vicariis, Gomes. ibid. qu. 5. num. 10. cum seqq. Gonzal. d. loco num. 22. De regula de verisimil. notitia; Gomes. ibid. num. 4. Gonzal. num. 23. De regula de beneficiis vacaturis per promotionem ad Ecclesias & monasteria. Gonzal. d. loc. post num. 32. Rota decis. 791. num. 8. cum seqq. part. 1. decis. II. Commendas perpetuas esse irrevocabiles: Gomes. in reg. de publicandis. qu. 4. Rota decis. 791. num. 11. part. 2. divers. Gonzal. d. §. num. 29. & 33. III. In alterius beneficii impetratione, ut gratia sit valida, mentionem debere fieri de tali Commenda. Gonzal. d. §. num. 17. IV. Talem commendam requirere qualitates legitimas, petende ut verum beneficium: Gonzal. d. §. num. 3. Caputq. decis. 127. num. 3. part. 1. V. Incompatibilitatem operari inductam à c. de multa. de prebend. & Extrav. Execrabilis. eod. Hojeda. de incompatib. benef. part. 2. cap. 14. à num. 16. Gonzal. d. §. num. 20. Sed hoc, vi Concilii Tridentini, sess. 7. de reform. cap. 4. sic statuentis Quicquid de cetero plura Curata, aut alias incompatibilia beneficia Ecclesiastica sibi per viam unionis ad vitam, seu Commenda perpetua, aut alio quocumque nomine & titulo contra formam Sacrorum Canonum, & præsertim Constitutionis Innocentii III. quæ incipit: De multa, recepta in simul. retroceperit, beneficiis ipsis juxta ipsius Constitutionis dispositionem in ipso jure, etiam presentis canonis vigore, privati existat. Cum autem illud esset receptum, posse quem unum beneficium habere in titulum alterum

CORVINUS
DE PERSONIS
ET BENEFICIIS ECCLESIASTICIS

G IV

32

alterum in Commendam: ut jam admonuimus. *vide Barbof. d. lib. 6. cap. num. 35.* VI. Commendas has, si fiant pretio, pertinere ad Simoniam materiam. *Suarez. de relig. tom. 1. lib. 4. de Simonia. Bonacina de Simonia disp. 4. num. 14. Sebast. Cesar. in reliq. de Eccles. Hierarchia part. 3. disp. 14. §. 7. prope fin.* VII. Commendatarios perpetuos haberi pro Titularibus; Juraque loquentia de hisce, & locum habere in illis. *Rebuff. de pacif. possess. num. 42. vers. & sic Mandos. reg. 32. qu. 7. num. 8. 9. 10. & 11. Gonzal. d. §. num. 7. Flam. Paris. d. tract. de resignat. benefic. lib. 2. qu. 17. num. 13.*

Habet Commendatarius perpetuus in temporalibus & Spiritualibus potestatem liberam: *Rebuff. d. loc. num. 41.* potest presentare, eligere & conferre: *Rebuff. d. tit. de commend. num. 62. Gonzal. d. Gloss. §. num. 14.* super fructibus beneficii commendati transigere: eos vendere: *Rebuff. d. tit. de pacif. possess. num. 40. Gonzal. d. loc. num. 19.* cum alio beneficio, dato in titulum, permutare: *c. fin. de rer. permutat. Petr. de Perusio de rer. permutat. num. 9. Gonzal. d. loco, num. 24.* etiam in favorem resignare: *Flam. Paris. d. qu. 17. Gonzal. d. loco, num. 25.* tenetur, ut quilibet alius Beneficiatus, narrativam verificare: *Putens decis. 253. lib. 9. canonicas preces servare, Vasqu. in opuscul. de benef. cap. 4. art. 1. dub. 3. Bonacin. de horis Canonic. disp. 1. qu. 2. punct. 4. num. 3. Bonart. de observat. horar. Canonic. lib. 2. cap. 4. num. 20.*

Commendatario hoc moriente, beneficium revertitur ad primam naturam. *Frederic. de Senis in tract. permut. cap. 15. Gomes. ad reg. de verisimilitudine. qu. 6. Petr. Gregor. d. loco, num. 5. circa fin. Rausstract. de Commend. qu. 6.*

Cum dictis Commendis perpetuis non confundemus Præcepto-
rias seu Commendas Ordinis Militum Hospitaliorum S. Joannis Hierosolymitani, vel Ordinum aliorum, ut S. Antonii. Habent enim hæc beneficium regularis naturam propriam, & conferuntur personis
[Mm] 3 Ordinis

TITULUS XII.
De Triennali Possessione.

SUMMARI A.

1. Possessori pacifico Triennali non potest moveri controversia.
2. Ex decreto Concilii Basiliensis: postea approbato.
3. Is non est sine Titulo.
4. Titularis est aut Justus aut Coloratus.
5. Justus triennali possessione non indiget, omnino Coloratus.
6. Hunc habere qui dicantur.
7. Qua dicantur possessores intrusi.
8. An colorato Titulo ad-
9. Titulus coloratus qualis esse debeat.
10. Eum quando dicere reneatur possessor.
11. In eo non requiritur Bona fides.
12. Triennium quale esse debeat.
13. An currat agere impedito.
14. De eo protestari debet.
15. Qui post triennium lapsum agere possunt.
16. Qui dicto Decreto non juventur.

Corvinu
De Person
et Benefic. Eccel

G IV
32